

Perhekeskuskehittämisen valtakunnallinen tilannekatsaus ja työn jatkuminen

Arja Hastrup, johtava asiantuntija

Perhekeskuskehittämisen tilanne

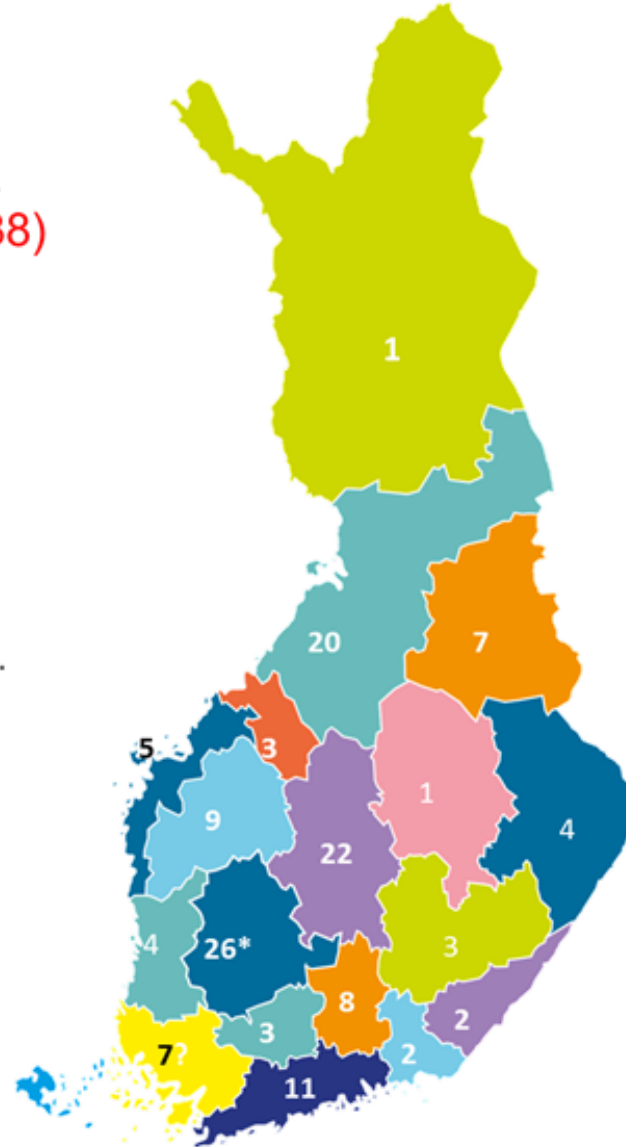
Perhekeskuksia toiminnassa tai *suunnitella jokaisen maakunnan alueella (yht. 138)

Perhekeskus voi olla

- **Yhden kunnan perhekeskus** (esim. Keski-Suomi, Satakunta, Pohjanmaa)
- **Useamman kunnan perhekeskus** = perhekeskusalue (esim. Pohjois-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Kymenlaakso)
- **Yksi suuren kunnan perhekeskuksista** (esim. Helsinki)

Kohtaamispaikkoja jokaisen maakunnan alueella, yl. joka kunnassa, yli 500

Sote-uudistuksen keskeytyminen vaikeuttanut suunnitelmien toimeenpanoa. Usealla alueella perhekeskusten asemoiminen kesken.

Tilanne 4/2019

Perhekeskus

- On palveluverkosto, joka sisältää perhekeskuksen kaikki palvelut yhteensovitettuina ja johdettuina yhtenä kokonaisuutena
- Vastaa alueensa lapsiperheväestön avun ja tuen tarpeisiin toteuttamalla kaikki sen tehtävät

Perhekeskuksen palvelut tarjotaan

- Toimipisteissä
 - Koottuina yhteen tai erillisinä
 - Helposti saavutettavina
- Sähköisesti
- Kotiin vietyinä

Perhekeskuksen toimipisteet voivat sijaita esim.

- Päiväkodin, koulun tai monitoimitilan yhteydessä
- Erillisissä kiinteistöissä tai omassa rakennuksessa

Keskeisiä tuloksia kehittämistyöstä 2016-2019

- Maakunnallinen, hallinnonrajat ylittävä malli täsmentynyt ja soveltaminen yleistynyt. Mallin perustana kansalliset linjaukset = kansallinen malli
- Lapsi- ja perhelähtöiset sekä osallistavat työtavat lisääntyneet ja ohjanneet palveluja lasten, nuorten ja perheiden ympärille
- Perheiden tarpeiden mukainen apu ja tuki vahvistuneet ja varhentuneet
 - Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki sekä eroauttaminen vahvistuivat lähes kaikissa maakunnissa, lähisuuhdeväkivallan ehkäisy kahdessa kolmasosassa
 - Varhainen tuki, hoito ja kuntoutus vahvistuivat lähes kaikissa maakunnissa, mutta systemaattinen lapsen, nuoren ja perheen ympärille rakentuva malli vasta muutamassa. Alustavaa tietoa mallin vaikutuksista mm. lastensuojelutarpeen vähenemiseen
- Palvelujen hajanaisuus vähentynyt ja saavutettavuus parantunut verkostoimisen, yhteensovittamisen, lisääntyneen yhteistyön, asemoinnin, kohtaamispaikkojen perustamisen ja sähköisten palvelujen avulla.
- Rakenteet luotu eri hallinnonalojen ja muiden tahojen toimintojen johtamiselle ja koordinaatiolle osana LNP palvelujen kokonaisuutta.

*Yhdessä
olemme
enemmän*

Perhekeskuskehittäminen jatkuu 2020

Lapsiperheiden palveluja kootaan kokonaisuuksiksi - perhekeskuksiksi

Perhekeskus

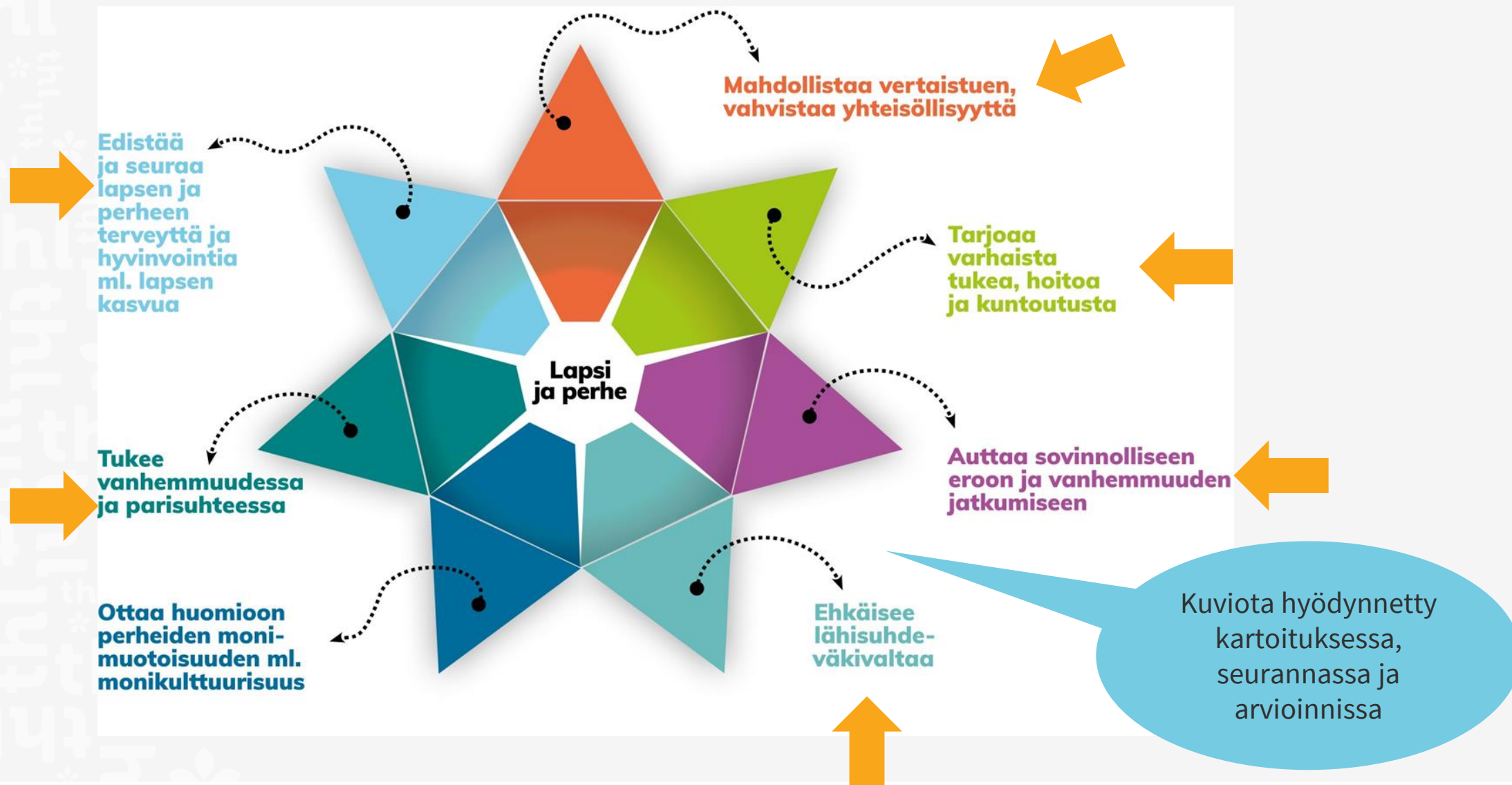
- Perhekeskuksella tarkoitetaan palvelujen verkostoa, joka sisältää lapsille, nuorille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut. Perhekeskus tarjoaa rakenteen lapsiperheiden sote-palveluiden ja kuntien järjestämien muiden palveluiden sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminnan yhteensovittamiseksi. Perhekeskus toimii ja sitä johdetaan yhtenä kokonaisuutena (yhteinen viitekehys, arvopohja ja yhdessä sovitut toimintatavat). Kaikki perhekeskuksen lapsiperheiden sosiaali- ja terveystalvelut ovat lakisääteisiä.
- Perhekeskuksesta saa palveluja

Perhekeskustoimintamalli

- Perhekeskustoimintamallilla tarkoitetaan kansallisia ohjeita tai linjauksia, joiden avulla kehitetään toimiva perhekeskus siten, että kehitystyö on kansallisesti ja maakunnissa riittävän yhtenäistä. Palvelukokonaisuutta voidaan kutsua perhekeskukseksi, kun kaikki linjaukset toteutuvat. Linjaukset tarjoavat yhtenäisen kehikon palvelukokonaisuuden määrittelyä, kehittämistä ja arviointia varten. LAPE-ohjelman aikana perhekeskuksia on kehitetty kansallisten linjausten avulla.

Maakuntien alueella
perhekeskus-
toiminnan
yhtenäistäminen

Perhekeskus auttaa perheitä toteuttamalla tehtäviään - vastaa perheiden hyvinvoinnin, tuen ja avun tarpeisiin

Perhekeskuksen palvelukokonaisuus: perhekeskus auttaa kun palvelut muodostavat perheiden näkökulmasta yhteen sovitettun kokonaisuuden

Sosiaali- ja terveystalvet: perus- ja erityistaso

- Perhetyö, kotitalvet, kasvatus- ja perheneuvonta, lapsiperheiden sosiaalityö, perheoikeudelliset talvet
- Äitiys- ja lastenneuvolatalvet, ehkäisy- ja seksuaaliterveysneuvonta, avoterveydenhuollon lääkaritalvet, psykologitalvet, lapsiperheiden terapia- ja kuntoutustalvet (puhe-, fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapia), ehkäisevä suun terveydenhuolto, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto alueen päätösten mukaisesti
- Kiinteä yhteys erityistason talveihin: lastensuojelu, erikoissairaanhoido (lasten- ja nuorisopsykiatria, pediatria, neurologia, gynekologia), vammaisten talvet; jalkautuminen ja konsultaatit
- Lasten talvelujen kiinteä yhteys aikuisten perus- ja erityistason talveihin et. päihde- ja mielenterveystalvet
- Kiinteä yhteys opiskeluhuollon talveihin (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoritalvet)

Kuntien muut talvet (verkostoyhteistyö)

- Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, toinen aste
- Kuntien hyte-toiminta, muut talvet (nuoriso-, liikunta-, kulttuuri-)

Järjestöt, seurakunnat ja Kela (kuuluvat yhteistyöverkostoon)

Yhteensovittaminen
Sote-sivi yhteistyön vahvistaminen
Monialainen arviointi
Monialaiset tiimit
Systeminen työote

Perhekeskus auttaa, kun palvelut ovat helposti saavutettavissa

Sähköinen perhekeskus
Palveluohjaus
Saatavuus ja saavutettavuus
Vastuutyöntekijämalli
Palvelujen (perhetyö)
porrasteisuus

Psykososiaalisesti saavutettavissa: palvelujen laatu

- Palvelut ja toiminta on tarkoitettu kaikille lapsiperheille.
- Oleellista dialoginen suhde, osallisuus, lapsi- ja perhelähtöisyys.
- Edellyttää perheiden mukaan kutsumista, myönteistä vastaanottoa, osallisuuden vahvistamista ja tarpeiden mukaisia palveluja.
- Vähentää ulkopuolisuuden ja osattomuuden kokemusta sekä leimautumisen pelkoa, vahvistaa avun vastaanottamista ja rakentaa luottamusta.

Fyysisesti saavutettavissa: tilaratkaisut, monitoimitilat

- Palvelut fyysisesti lasten kasvu- ja perheiden arkiympäristöjen läheisyydessä ja/tai toimivien kulkuyhteyksien päässä tai jalkautuvat esimerkiksi kotiin.

Digitaalisesti saavutettavissa: sähköinen perhekeskus

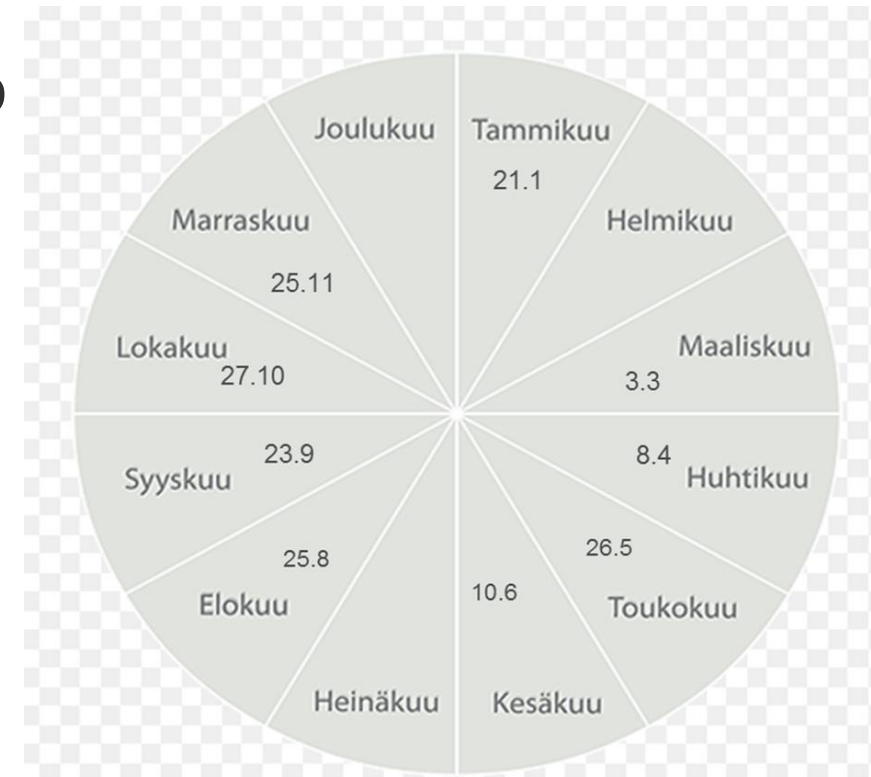
- Reaaliaikaiset verkkopalvelut (chat, ajanvaraus), perheen oman aikataulun mukaan hyödynnettävät palvelut (neuvonta, ohjaus, vanhemmuuden tuki ym.)

Valtakunnallinen perhekeskusverkosto kokoontuu säännöllisesti

Vuosikello 2020: alustava suunnitelma tehty 2019

- **Palvelut ja niiden verkostointi**
 - Aikuisten (=vanhempien) palvelut
 - Lääketieteellisen osaamisen vahvistaminen
 - Sosiaalipalvelujen kokonaisuus
 - Terveyspalvelujen kokonaisuus
- **Tehtävät ja menetelmät**
 - Varhainen tuki, hoito ja kuntoutus
 - Vanhemmuuden tuki ja eroauttaminen
 - Lähisuhdeväkivallan ehkäisy
 - Mielenterveys- ja päihdeosaaminen
- **Integraatio so-te ja si-so-te sekä erityispalvelut peruspalvelujen tukena (horisontaalinen ja vertikaalinen)**
 - Yhteistyörakenteet; yhteistoiminnallinen työskentely ja työtavat ml monialainen tuen ja hoidon tarpeen arviointi,
 - Johtaminen ja koordinaatio sekä osaaminen
- **Seuranta, arviointi, kehittämISRakenteet, tutkimus**
 - Indikaattorit, seuranta- ja arviointirakenne, -kriteerit
 - Perhekeskusten toimintasuunnitelman laatiminen ml kehittämis- ja tukirakenteet maakunnissa

PERHE- KESKUS

Mukana elämässä.

Yhteystiedot

Arja Hastrup

johtava asiantuntija

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

puh. 029 524 7463

sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

Päivi Varonen

erikoissuunnittelija

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

puh. 029 524 7957

sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

Pelkonen M, Hastrup A, Normia-Ahlsten L, Halme N, Kekkonen M, Kiviruusu O, Liukko E, Lämsä R, ja Muranen P (taitto). (2020) **Perhekeskukset Suomessa 2019.**

Kehittämisen tilanne ja työn jatkuminen. Työpäperi 6, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-461-5>

Perhekeskus - Näin sen teemme

<https://thl.fi/documents/605877/4519190/Perhekeskus/bebb0abc-820e-4682-abfb-c053bc793a5>